

М. ХВОЦОВИЙ

50-ТИ РІЧЧЯ ТРАГІЧНОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

ВІННІПЕГ — 1983 — КАНАДА

У цьому 1983 році припадає 50-РІЧЧЯ НАЙБІЛЬШОЇ ЖАЛІБНОЇ ДАТИ В НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — роковини штучно організованого Московою голодового мору в Україні в 1933 році. Ці роковини не є, і не можуть бути для українців лише нагодою національної жалоби, і самого жалібного вшанування пам'яті українських жертв цих жахливих подій.

Ні, ці жалібні дні, які відзначають українці у країнах вільного світу, є й мусять бути для українців, перш за все, днями національного гніву і національної мобілізації проти найбільшого ворога України — Москви, яка є головним винуватцем страшних подій, що сталися в Україні 50 років тому.

У сучасну пору, ми мусимо повернутися до цих подій, і ще раз вияснити та усвідомити їх національно-політичну суть. Події 1933 року в Україні були тільки однією з найжахливіших сторінок в історичному розвитку тих подій, що сталися в Україні, від того часу, коли по нещасливому союзи Хмельницького з Московою, Україна опинилася в колоніальній експлуатації Москви.

У пісні, в якій український народ висловлював свої скарги і нарікання на царську Росію, співається:

...Що ти наробила?
Край веселий, степ широкий
[та й занастила!...

І це ж саме дало підставу українському народному поетові і виразникові української народньої душі, Т. ШЕВЧЕНКОВІ, сказати:

...Москалики, що уздріли,
то все очухрали...

Опинившись під зверхністю Москви, український народ став відразу ж об'єктом нещадної колоніальної експлуатації, мета якої була тільки одна: **винародовлення України і грабунок всіх її багатств.**

Факт незаперечний, що найбільший тягар колоніальної експлуатації Росії впав на плечі України, тоді, коли російський імперіалізм прибрав форму большевизму.

Україна була три рази окупована комуністичною Москвою: перший раз 1918 р. в період Центральної Ради. Другий раз, 1919 р. в період Директорії, і третій раз 1920 року, після першого зимового походу, й ця окупація, в 1939 і 1944 році була Москвою поширена на всі українські землі.

Довголітня боротьба комуно-большевицької Москви з Україною велась не для того, щоб на Україні збудувати якийсь соціалістичний рай, а їх, як і царську Росію, приваблював український хліб, українське сало, кам'яне вугілля, залізна руда, Чорне море і всі багатства, які має Україна.

Ще в 1920 році Сталін заявляв: — Огнище світової революції (цебто Москва) не може втриматись довго без допомоги окраїн, які мають необхідні запаси сировини, палива і продуктів харчування. Тому, вимога відокремлення окраїн від Росії мусить бути виключена, як вимога глибоко контрреволюційна.

І, нарешті, після остаточного захоплення України Росією в 1920 році, тодішня московська „Правда” повідомляла: „Червона армія в тяжкій і кривавій боротьбі нарешті проклала шлях до хліба, вона здобула Україну”.

З заяви Сталіна і повідомлення газети „Правди” випливає зовсім ясно колоніально-грабунковий характер війни російського большевизму проти України. В ці ж роки, з Москви негайно було кинуте на Україну так звані продовольчі загони, які в грабіжницький спосіб забирали з

України хліб і всі продукти харчування, і все це кінчилось голодовим мором на хліборобській Україні в 1921 році. Причиною якої була перш за все грабункова політика російського більшевизму. Цей голод був першим наслідком большевицької перемоги над Україною і першим предвісником того, що чекало Україну взагалі під ярмом нової форми російського імперіялізму.

У час так званого НЕП-у (Нової Економічної Політики большевиків) в роки 1923 - 1927 з боку Москви було допущено на Україні деяке послаблення окупації, яке український народ використав на продовження започаткованих його стремлінь під час молоді Української Держави — на буйний розквіт господарства України, яке все виразніше ставало незалежним від російської економіки, а поряд з господарством, все більших розмірів набирал розвиток української культури. Українська національна культура в цих роках цілком виразно вибивалася на самостійні незалежні від Москви шляхи.

Москві такі шляхи розвитку України звичайно були не на руку, бо їй потрібно було мати Україну колонією, в додатку до російської імперії, а не самостійною, хоч і соціалістичною, тож Москва розпочала підготовку до повної окупації як економіки, так і культури України, і, починаючи з кінця 1927 року, знову розпочала великий внутрішній бій з українським народом. На той час Москва так само вела бої з іншими національними республіками, але в Україні цей процес був найжорстокіший.

На 15-му з'їзді Комуністичної Партії в Москві, який відбувся 2 грудня 1927 року, було ухвалено постанову про всебічне розгортання колективізації і рішучого наступу на селянина, як найбільшого і вічного джерела носіїв української національної

ідеї. Це був перший приціл Москви, спрямований в серце України. З цього часу запроваджено різкий поділ села на три категорії — заможнішій частині селян присвоюється назва куркулі, середній частині середняки, а біднішій частині бідняки.

Вся комуністична преса (а іншої там не було й немає зараз) в неймовірний спосіб розпочала обплюгавлення цієї передової частини села, яким надано назву „куркулі”, називаючи їх злодіями, ворогами советської влади, експлуататорами і т. д. Хоч вони ніколи ні злодіями, ні експлуататорами не були, бо це були передовики українського хліборобства. Все це провадилося Москвою з метою аби розхитати віковичну монолітність українського села.

Протягом кінця 1927 р. і початку 1928 року Москва значно збільшила норми сільсько-господарчого податку для українського селянина, вводить нові податки, так зване „самообкладання”, податок на місцеві потреби, примусову підписку на державну позику в значно високих сумах, обов'язкову сплату державного страхування, майже також у підвищених розмірах, вводиться обов'язкова здача збіжжя державі, за державними цінами, які були в декілька разів нижчі пересічних ринкових цін на той час. І увесь цей тягар податків і здачі збіжжя в основному лягає на так званих „куркулів”. Було також введено надзвичайно високий податок на священнослужителів, точніше, на церкву, який селяни розкладали між собою і сплачували, аби тільки втримати церкву. Часто бувало так, що податки були далеко більші, аніж річний валовий дохід господарства. Сплачуючи ці непосильні податки й виконуючи високі пляни здачі збіжжя державі все це приводило до швидкого зубожіння українського селянина, точніше, до повної руйнації, нищення його.

В 1928 р. відбулися вибори до рад, до так званого советського парламенту, і вся передова частина села, так звані „куркулі” і їх дорослі члени родини, були позбавлені виборчих прав, не зважаючи на їх вірність до советської влади чи рівня сплати податків попередньо, бо уже були і такі господарства, що не мали змоги сплатити всі суми, які на них накладалися.

У ці жахливі часи, за інструкціями з Москви, позбавлені виборчих прав, селяни обкладалися свавільно (безпідставно), в так званому „експертному порядку”, в таких сумах, що дорівнювалися вартості всього господарства, так само було і з плянами здачі збіжжя державі.

За інструкціями з Москви, позбавленим виборчих прав категорично було заборонено учащати на будь-які збори селян, точніше, брати участь в тих чи інших сільських ухвалах. А трохи пізніше їх діти поголовно виключались з учбових закладів вищих (університетів), середніх і навіть нижчих шкіл. Таким чином, ця частина селян правничо, економічно і морально була зламана. У цей жахливий рік багато селян, зокрема так звані „куркулі”, лишали свої господарства з усіма надбаннями і тікали з родинами в більшості до промислових центрів в Україні, або поза межами її. Це були жахливі часи в Україні.

У ці жахливі роки, по всій Україні розпочалася заборона селянам ходити до церкви, а священнослужителів арештовували, церкви як у селах, так і містах нищилися.

У 1929 році, у квітні місяці в Москві відбулася 16-та Партійна Конференція, на якій було ухвалено — 5% заможніших господарств у кожній місцевості, в кожному селі „експропріювати”, цебто розкуркулити, і з їх майна створити матеріальну базу для майбутніх колгоспів.

В 1929 р., відразу таки по рішенні 16-ої Партійної Конференції, по всій Україні, по всіх селах, по зарані наміченому пляну, для створення матеріальної бази для тих каторжних, соціялістичних колгоспів, у драконівський спосіб почалося розкуркулювання, цебто від цих „куркулів” відбиралася вся власність, не залишаючи навіть продуктів харчування, а родини в більшості викидалося на вулицю. На початку 1930 року, ці родини органами НКВД, пакувалися в холодні не опалені товарові вагони і відправлялися на далеку холодну північ Росії. — Тут буде ваша Україна, — так казали енкаведисти привезеним українським селянам в концтабори. Умови транспортування, як правило, були жахливо-варварські, до вагонів пакували якнайбільше людей і від тісноти вони гинули. Харчів і води в більшості в дорозі не давали, а якщо й давали, то дуже поганой якості і з великими перебоями, від чого також в дорозі багато гинуло селян-каторжників. На далекій холодній півночі ніяких будівель ще не було, і тому цих нещасних каторжан ще по декілька десятків чи сотні кілометрів гнали пішки в далекі пущі, і там ці мученики, в холоді й голоді, без достатньої кількості потрібного знаряддя, мусіли розпочинати будівлю перших концтаборів. Гинула неймовірна кількість цього християнського люду в дорозі, а ще більше гинуло в цих холодних тайгах, не переносячи тяжких умов, зарані запланованих у Кремлі Москви і після здійснених над українським селянством. Так, Йосип Сталін здійснював свою варварську політику над українським селянством.

Куркулі, як кляса, були знищені — нема їх в українському селі, частина повтікала, як було згадано раніше, а велику частину було вивезено на далеку північ. Тому, весь тягар припав на середняків і

бідняків, на них переходить головний тиск Москви, аби й їх опір зламати і насильно, як худобу, загнати в колгосп. Ту частину селян, цих двох категорій, які категорично відмовлялись вступати в колгосп, було в другій чи третій турі розкуркулено й частину було вивезено слідом за „куркулями”, уже як підкуркульників, а декого просто вигнано з села й заборонено проживати їм в радіусі 100 кілометрів від їх села.

Для решти селян вихід лишався один — вступати в колгосп, віддаючи безкоштовно в більшості родинну власність, нажиту не лише ними, а й попередніми поколіннями, землю, худобу, будівлі, різний інвентар, збіжжя для посіву, будівлі і, в окремих випадках, навіть безрогих чи курей.

Москва домоглась свого, українського хлібороба перетворила на колгоспного, безправного раба.

Які ж процеси ще відбувалися в ті часи в Україні? Приблизно з кінцем НЕП-у провадилася боротьба в самих лавах комуністичної партії в Україні, які є знані під виступами М. Хвильового, Шумського, Волубуєва і багато, багато інших визначних комуністів в Україні.

В 1929 р. було розпочато розгром підпільної політичної організації СВУ (Співки Визволення України), на чолі якої був великий вчений Сергій Єфремов. Розгром Співки Молоді України — СУМ, на чолі з М. Павлушковим. Керівництво цими організаціями було в руках кращих науково-культурних сил України на той час, і їх в числі 45 осіб посаджено на лаву підсудних, а в 1930 році було засуджено на різні терміни тюремного ув'язнення, які вже волі ніколи не побачили. Тисячі членів цих організацій, які в основному склалися з національно свідомого українського елемента, були вночі арештовані й ув'язнені,

а опісля також вислані на далеку північ Росії. У цій акції багато найсвідомішої молоді (14 - 15 - 16 років) назавжди залишили своїх матерів, батьків в Україні і гірко покутували за Україну на вигнанні.

У містах і у всіх промислових робітничих центрах, у 1929 р. була скасована й була введена так звана карткова система на продукти харчування — робітників і службовців було посаджено на півгоłodні норми харчування.

У 1928 р., коли почався перший наступ на українське село, то на ці заходи Москви була відповідна реакція студентів селянських синів, українців. В наслідок цього, за розпорядженням Москви, в інститутах (університетах) розпочалися чистки серед студентів. Частина студентів була арештована, а частина була виключена з інститутів, в більшості випадків без права займати будь-які посади. На ці часи, найбільше припадає випадків самогубства серед студентів — пострілами в скроню чи скаканням через вікно з поверхів високих будинків.

На початку 1930 р. за наказами Москви, було розпочато чистку всього службового персоналу по всіх містах і закутках України. Прислані чи створені комісії перевіряли життєвий шлях кожного урядовця, вивчаючи навіть життєвий шлях його батьків, дідів і прадідів. Значна частина їх була позбавлена права за установленними категоріями: I, II і III, чим самим ці особи були позбавлені матеріальних засобів для існування, зокрема хлібно-продуктових карток, як для позбавлених права осіб, так і його родини. А в окремих випадках, наслідки чистки кінчались арештами позбавлених права осіб. Це так само був моральний тиск на урядовців, у часи жорстокого розгрому села, аби їх тримати в покорі й не мати оборонців українського селянина.

Робітники, урядовці, студенти, учителі міст чи містечок були закріплені за певними розподільними крамницями, звідки, звичайно за гроші, але по картках, діставали за злиденними нормами продукти харчування. Вільного продажу харчів на той час уже не було, а картки видавалися лише тим, що працювали, та їх родинам. Для селян чи людей з міст, які не працювали, щось купити в цих розподільниках, було неможливо. Коло цих розподільних крамниць, як правило, збиралися гурти голодних, зокрема селян, у надії дістати якусь крихту хліба й в більшості там і помирали.

Як уже було згадано вище, що на ті часи в сільських місцевостях було збільшено загони НКВД, а по радгоспах чи МТС насаджено політвідділи. Так само і в містах у більших установах, заводах було запроваджено так звані спецвідділи (секретні відділи, які приміщувалися в замуrowаних кімнатах), в яких стало урядували працівники НКВД. Робилося це для того, щоб наблизити око НКВД до широких мас народу, в часи розгорнутого наступу проти всього українського народу.

У ці часи, Москва абсолютно уже не числилась з голосом ні комуністичної партії України, ні з голосом того уряду, що був тоді й опісля на Україні. Серед комуністичної партії України було запроваджено поголовну чистку й арешти окремих українців комуністів.

На початку 1930 р. всі галузі народного господарства України: копальні, тяжка й легка промисловість та сільське господарство були повністю підпорядковані центральному управлінню Москви і цим самим роля так званого уряду в Україні була зведена на нівець, а комуністи України з своєю ідеологією САМОСТІЙНОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ, назавжди потрапили в глухий кут.

По-перше, якщо до цього часу вони і мали симпатії в значній меншості українського народу, то тепер вони її остаточно стратили. Друге, коли до цього часу з фізичне знищення їх голодом. Навіть конами Москва більш менш числилась і мала своїх виконавців в Україні, то в ці часи вони вже були Москві непотрібні.

Боротьба українського селянства проти колективізації не припинилася й після того, як це селянство було силою загнано в колгоспи. На колгоспному селянстві Москва будувала свої пляни постачання Росії харчами та забезпечення її експорту за кордон. У часи колгоспної панщини Москва забирала з-під молотарок увесь хліб (зерно), залишаючи жалюгідні рештки, часто навіть недоброякісного збіжжя для харчування колгоспників.

У 1932 р. Москва заплянувала для України 350 мільйонів пудів хлібоздачі. Тоді коли ця цифра пляну була непосильна. Бо, по-перше, індивідуальне господарювання було на той час остаточно зруйновано, нова система колгоспного господарювання себе не виправдувала (та, власне, вона й до цього часу себе не виправдує). Трете, терор, який на протязі більше чотирьох років провадився над українським селянином, також негативно відбився на продуктивності збіжжя. Втеча селян з сіл, висилка селян і т. д. все привело до зменшення засівної площі на Україні приблизно на 20%.

Після переведення цілої акції „хлібозаготівель”, по стану на 15 грудня 1932 року, Україна змогла дати Москві більше половини наміченого для неї пляну. Виконати московський плян хлібозаготівель на 100% Україна могла тільки шляхом цілковитого вилучення всіх запасів зерна від українського селянства. Але це означало б муністична партія України не змогла відважитись на такий злочин, і до Москви

були подані відомості про неможливість виконання пляну. Тоді пленум Ц.К. ВКПБ в Москві 24 січня 1933 р. ухвалив спеціальну резолюцію „вважати за доказане, що партійні організації в Україні не виконали даних їм доручень по організації хлібозаготівель і виконанню збіжжевого плану”. Цією ж самою резолюцією було постановлено змінити керівництво партії в Україні і вислати з Москви в Україну зі спеціальним уповноваженням особисто довіреного Сталіну — відомого російського більшовика Постишева.

Прибувши з Москви в Україну, разом з цілим спеціальним апаратом російських комуністів і НКВД, Постишев спочатку перевів „чистку” України від „українських націоналістів”, а потім російськими й вірними їм силами заходився викачувати не виконаний плян хлібозаготівель. Методи викачки хліба були цілком окупантські.

Совет Народніх Комісарів і Ц.К. Партії в Москві ухвалили постанову, в якій сказано застосувати до тих місцевостей, що не виконали пляну хлібозаготівель:

1) негайно стримати довіз краму й припинити всяку державну й кооперативну торгівлю там. Державні й кооперативні крамниці замкнути (приватних крамниць не було), а всі запаси краму вивезти;

2) заборонити торгівлю продуктами першої потреби, що її досі провадили колгоспи;

3) припинити всяке кредитування цих місцевостей, а видані кредити негайно стягнути;

4) переглянути особовий склад адміністрації і господарських організацій та негайно усунути з них ворожі елементи та інші подібні окупантські заходи.

Такими методами до весни 1933 року всі запаси хлібо-зернових продуктів були цілковито відібрані в українських селян. Плян було виконано. Москва піднесла ім'я

Постишева до ранги найвидатніших після Сталіна большевиків, а в Україні вибухнув нечуваний ще в історії України голод і вимирання українців.

Підчас викачки хліба, на села були послані спеціальні загони, на чолі яких був комуніст росіянин, або зросійщеного елемента. У селах для цієї мети використовувалось злодійський елемент, який охоче брався до цієї акції. Ці бригади ходили з хати в хату, робили пильні обшуки, вони відбирали рештки будь-якого збіжжя, в окремих випадках, городину, або й печений хліб, розбивали примітивні ручні млини (бо державні млини не приймали від селян на помол зерно, а тому селяни мусіли видумувати примітивні) і залишали селян без жодного запасу харчів. Голодні й обдерті старці та діти, неначе сонні, блукали по селу, шукаючи їжі. Вони їли просяну полову, чухрали бруньки на деревах, товкли їх і також їли. Фізично сильніші покидали села й ішли до міста. Всі шляхи, залізничні колії, вулиці міст вкривались трупами. У селах не було кому хоронити мертвих, вони так і залишалися там, де померли, в хаті чи на вулиці. В окремих селах доходило до людодівства.

Опісля були по селах організовані спеціальні вози, з двома-трьома чоловіками, ще фізично здоровими, які їздили від хати до хати й підбирали мертвих, яких звозили до проваль чи рівчаків і там скидали на купи. Бували випадки, що деякі особи були ще напів живі, але щоб по них не їхати вдруге, їх також підбирали разом з мертвими.

Коли християнський світ поза кордонами Советського Союзу довідався про страшний голод в Україні та хотів через організації міжнароднього Червоного Хреста рятувати голодуючих і від голоду вмираючих, то влада Сталіна відмовила приймати ту допомогу, ніби не потрібну.

Належить зазначити, що в час голодового мору в Україні, деякі матері із сіл відвозили своїх малих дітей до міст і там залишали, з метою, що може хтось урятує їх від голодової смерті.

Надзвичайно характерно, що на початках голодового мору в Україні по більших містах були організовані спеціальні крамниці, так звані „ТОРГСІНИ”, які були набиті першоклясними продуктами, хлібом, м'ясними виробами і т. д. Продажа в них провадилася за золото чи золоті речі. З одного боку, ці крамниці були для пропаганди перед чужинцями, що в Україні є подостатком продуктів харчування, зокрема тоді, коли Сталін кинув гасло: „ЖИТИ СТАЛО КРАЩЕ, ВЕСЕЛІШЕ”. А з другого боку (це є основне), що Москва боялася, щоб хтось з умираючих селян в Україні не заніс золотої речі на той світ, а зарані здав у „ТОРГСІН”, в державну скарбницю Москви чи Сталіна.

Багато є ознак, що наступ на Україну, в Москві плянувався багато років перед голодом в Україні. 7 серпня 1932 р. був виданий закон, широко знаний у всьому Советському Союзі, зокрема в Україні, за яким за збирання колосків на полі чи за качан якоїсь кукурудзи чи коли лише вчора викинули колгоспника з його хати, і на другий день він туди зайшов і щось там узяв, то всіх цих осіб карали 10-ти роками в'язниці, або навіть розстрілом, як за крадіж соціалістичного майна. Багато осіб було суджено, згідно цього закону — розстріляно й відправлено на той світ, як за крадіжку.

Після того, як світ довідався про жахливий голод в Україні, тоді Москва для зовнішнього світу наскоро фабрикує фальшиву пропаганду, що, мовляв, в окремих місцевостях України виникли харчові труднощі, які спричинили вороги народу. У газетах почали з'являться повідомлення

НКВД про відкриття ними шкідницьких організацій, що своєю метою мали підірвати сільське господарство і викликати голод в Україні, це був такий московський фальш. А вже через тиждень на сторінках преси (советської), з'являються продовження советського повідомлення, а саме: про суди над окремими особами, яких потрактовано як шкідників сільського господарства і десятками в закритих судах НКВД, в більшості їх приговорено до розстрілу. А скільки таких судів відбувалось по Україні, про яких не повідомлялось у пресі. Під московською окупацією, зокрема за часів Сталіна, завжди діяв закон кулі в потилицю.

У багатьох виникає питання — ЧИ БУВ СПРОТИВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ У ЦІЙ ВІЙНІ МОСКВИ З УКРАЇНОЮ? — Безумовно, був, і то великий, але вся справа в тому, що ці спротиви носили місцевий характер, не організовані в загальний, а головне ще й те, що уже на ті часи, без зовнішньої допомоги, вони були безцільні. Постишев на той час розгромив в Україні наукові сили, письменницькі, сили українських мистців, винищив українських економістів, і взагалі все національне свідоме й провідне українське громадянство. У ті часи були винищені й провідні кадри УАПЦ. У цій багаторічній боротьбі Москви з Україною знайшли собі смерть українські національні комуністи, як ідейний політичний рух — згинув Скрипник, Хвильовий і багато інших.

У час голоду в Україні, московські сатрапи категорично заборонили провадити будь-яку реєстрацію померлих, але пізніше науковці різними способами встановили, що смерть у ті роки забрала 7 - 8 мільйонів українського населення в Україні.

Голод в Україні в 1933 році, це не випадкове явище, це спеціальна тактика Москви по відношенні до України, щоб

знищити в душах українського народу ідеї визвольної боротьби, ідеї до самостійності України, до будови української незалежної самостійної держави, якою вона була до окупації Москвою. Українська справа є світовою проблемою, без позитивного вирішення якої не може бути спокою на сході Європи.

Вічна пам'ять мученикам, замордованих московськими сатрапами голодовою смертю того трагічного 1933 року. Вічна слава усім живим, які сьогодні стоять у відважній боротьбі проти московського агресора чи то на рідних українських землях, чи на землях вільного світу. Кожен українець мусить пам'ятати, що миру в світі не буде, доки не буде знищений РОСІЙСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ.

